

Kmečka trgovina

Naši pridelki na inozemskih tržiščih

Živahna izvozna sezona naših kmečkih pridelkov še vedno traja. Žal pa je Slovenija pri tem izvozu skrajno slabo udeležena. Največ dobička od izvoza imajo še vedno kmetje iz žitorodnih pokrajin. Položaj naših kmečkih proizvodov na inozemskih tržiščih je naslednji:

Pšenici se cena na svetovnih trgih zopet popravlja, ker prihajajo vesti o slabi žetvi v Argentini ter so zaloge pšenice že precej izčrpane. Kljub temu pa so pri nas cene pšenice še vedno za 40 din nad svetovno pariteto. To visoko ceno umetno vzdržuje Prizad, ki na ta način pomaga slavonskemu in banatskemu kmetu, do čim naš slovenski kmet od te državne ustanove dosega še ni imel prav nobene koristi. Zelo dobro se prodaja sedaj koruza. Letos smo imeli v žitorodnih pokrajinah rekordno letino koruze, ki se bo vsa izvozila v inozemstvo po zelo dobrih cenah. Največ koruze gre v Nemčijo. Samo skozi Maribor se izvažava vsak dan 30—50 vagonov. Zelo se dviga izvoz masti, slanine in debelih zaklanih svinj. Zlasti Nemčija uvažava čimdalje več svinjske masti. V Avstrijo pa se prodajajo največ pršutarji, katere uvažajo tamošnje tovarne za salame. Cena pršutarjev se je zaradi tega tudi na naših tržiščih popravila. Manj živahen je izvoz goveje živine. Išče jo samo dunajsko tržišče, pa brez prave cene ter je izvoz iz naših krajev zaostal. Veliko zanimanje je zopet za konje. Kupuje jih Nemčija, in sicer največ težke medžimurske pasme, plačuje pa jih po 6000 do 8000 din komad. Dosti se izvažava perutnine, katero išče predvsem Nemčija. Pri izvozu perutnine pridejo precej v poštev tudi naši kraji, zlasti na štajerskem, kjer tvori prodaja perutnine važen del dohodkov slovenjgoriškega kmeta. Izvoz jajc je postal zelo živahen, ker je popustil mrz, vendar je zaenkrat na trgu šele malo svežega blaga, pa se izvažajo sedaj povčini jajca iz hladilnic. Najboljša kupca za naša jajca sta Nemčija in Svica. Cena pa je začela padati, ker prihajajo zelo nizke ponudbe iz Belgije in Danske. Za naša jabolka je iz Nemčije zopet popraševanje, samo zaloge so že skoraj izčrpane. Le nekateri trgovci imajo še večje količine v skladiščih. Krompir in fižol se v inozemstvo zaenkrat sploh ne izvažata. Tudi na mednarodnem lesnem trgu vlada veliko mrtvilo. Kolikor se sedaj našega lesa in desk izvažava, gre za stare zaključke.

Lesna trgovina

Cene na lesnem trgu so razmeroma še vedno trdne. Izvoz je otežkočen radi klirinških predpisov. Obласти bodo na vsak način morale najti najprimernejšo pot za dosego sigurnega plačilnega prometa z Italijo in Madžarsko, ker sta ti dve državi najmočnejša kupca našega lesa. Sicer je Anglija postala že precej močan interesent našega trga in tudi odjemalec. Toda za naše kmečko gozdarstvo nima to za sedaj tako velikega vpliva, ker so vse slovenske žage prirejane za ogrski in italijanski lesni trg. Tudi Nemčija se oglašava kot kupec, vendar ne bo izvoz v Nemčijo nikdar mogel nadomestiti naravnega izvoza lesa v Italijo in na Madžarsko.

Cene lesu so v raznih krajih zelo različne, nekaj radi različno velikih stroškov spravljavanja in dobave, nekaj pa radi neobveščeniosti gozdnih posestnikov. Smrekovi in jelkovi hlodi na panju se prodajajo v Mežiški dolini 45—90—130 din, v Dravski dolini in na Bobanskem ter na Pohorju 50—70—90 din, na južnem Pohorju 60—100—140 din, na Ptujskem polju 70—80 din, v Šaleški dolini okoli 100 din, na Gorenjskem 50—110—150 din, na Dolenjskem 80—120 din. Smrekovi in jelkovi hlodi se prodajajo na železniški postaji ali na vodi: v Mežiški dolini 160—180 din, v Dravski dolini in na Kobanskem ter na Pohorju 130—160 din, na južnem Pohorju 120—150—180 din, na Ptujskem polju 160—180, v Šaleški dolini 150—170 din, na Gorenjskem 130—160 din, na Dolenjskem 160—180 din. Razmeroma dobro ceno je imel v zadnjih mesecih brusni les (les za celulozo in papir), ki se je prodajal postavljen v vagon: v Mežiški dolini po 80—120 din, v Dravski dolini, na Kobanskem in na Pohorju 120—140 din, na južnem Pohorju 100—130 din, na Ptujskem polju 130, na Gorenjskem 120 do 150 din, na Dolenjskem 80—90 din. Najbolj različne pa so bile cene lesa listnatega drevja, zlasti cene hrastovih hlodov. Prodajali so se, postavljeni na postajo: v Mežiški dolini 250—500 din, v Šaleški dolini 300 din, na Ptujskem polju 400 din, na južnem Pohorju 200—300—500 din,

v Prekmurju 450—500—800 din. Končno omenjamo, da so mnogi kmetijski posestniki prodajali orehove hlode daleč daleč pod ceno. Pročati o cenah orehovega lesa je zelo težko, ker more biti vreden en polni meter orehovega lesa, postavljen na postajo, od 300 do 2000 in tudi več dinarjev, kar more prečiniti samo strokovnjak.

Živina

V živinski kupčiji najbrž ne bo toliko časa izpremembe, dokler se nam zopet ne odpre večji izvoz. Inozemski kupci so na naših sejmih ostali in to se v ceni precej pozna. Samo konji se prodajajo v inozemstvo, v Avstrijo in Nemčijo. Na zadnjih sejmih so bile dosežene sledeče cene:

Ptuj. Prignanih je bilo 65 volov, 238 krav, 8 bikov, 27 juncev, 73 telic, 110 konj in 13 žrebet, skupaj 534 glav. Prodanih je bilo 25 volov, 87 krav, 4 bik, 8 juncev, 25 telic, 38 konj in 4 žrebeta, skupaj 191 glav. V Avstrijo je bilo prodanih šest konj. Cena živini je bila sledeča: vol 4—5 din, krave 2.50—4.50, bik 4—4.75, junči 3.75—4.25, telice 4—5 din za kg, konji 600 do 4500 din in žrebeta od 1000 do 2000 din komad.

Kranj. Prignanih je bilo 56 volov, 15 krav, dva junca, 60 svinj in 59 prašičev. Prodanih je bilo 38 volov, 14 krav, 2 junca, 38 svinj in 41 prašičev. V inozemstvo ni bilo prodano nobeno živinče. Cene so bile sledeče: vol 6.25, 5.50 in 5 din, telice 6.25, 5.50 in 5 din, krave 5.50, 5, in 4.75, teleta 8, 6—7.

Kamnik. Voli 4—5.50, krave 5, 3 din, junci in telice 4—4.50, teleta 6.50 din za kg žive teže. Konji so se prodajali od 3500 do 5000 din komad.

Domžale. Voli 5, 4 din, krave 4.50, 3 din, junci in telice 4 din, teleta 6—6.50 din za kg žive teže.

V Novem mestu je bilo na glavni letni sejem prignanih 631 glav goveje živine in 66 konj. Kupčija z govejo živino je bila bolj slaba. Prodanih je bilo le 59 glav govodi in od teh le trije komadi dobro rejenih volov po najnižji ceni 5.25 din; ostala goved, predvsem mlada živina, pa od 3 do 5 din za 1 kg žive teže. Na čez se je prodajala klavna živina po 3—4 din, plemenska po 4 do 5 din. — Konj je bilo prodanih osem, po kakovosti blaga so bili prodani ti po razmeroma visoki ceni.

V Ljubljani je bilo na sejem prignanih 78 volov, 56 krav, 21 telet ter 121 konj. Prodanih je bilo 38 volov, 17 krav in 14 telet. Voli so se prodajali po 3.75—5.75 din, krave od 2.25 do 5.25, teleta 7—8 din za 1 kg žive teže.

Zagreb. Prignanih je bilo 27 bikov, 738 krav, 216 telic, 153 volov, 38 juncev, 232 telet, 985 konjev in žrebet. Cene: bik 4.25—4.75, krave za mesarje 3—4, klobasarice 2.50—2.75, voli 5.50

do 5.75, 4.50—5 din, teleta žive vage 6.50—7.50, mrtve teže 8.50—10.50 din.

Svinje

V Maribor je bilo pripeljanih 58 svinj; cene so bile: mladi prašiči 5—6 tednov 80—100 din, 7—8 tednov 100—120 din, 3—4 mesece 140—160 din, 5—7 mesecev 230—330 din, 8—10 mesecev 400 do 410 din, eno leto 700—780 din komad; 1 kg žive teže 5.50—7 din, 1 kg mrtve teže 8.50—11 din. Prodanih je bilo 43 svinj.

Na zadnji svinjski sejem v Ptuju je bilo pripeljanih 131 svinj in 45 prascev, skupaj 176 repov, prodanih pa je bilo 61 repov. Cene prascev od 6—12 tednov 80—150 din komad, pršutarji 6—6.75 din, debele svinje 5.50—6.25 din za kg in plemenske 5.50—6.25 din za kg.

V Kranju so bili prašiči špeharji 10.50, pršutarji 8 din za kg; pujski 7—8 tednov stari 110 do 135 din komad.

Na ljubljanski sejem je bilo pripeljanih 140 komadov mladih pujskov od 6—10 tednov starih. Od teh je bilo prodanih 97 glav po ceni od 110 do 180 din komad.

V Zagrebu so bile pitane svinje po 8.50—9.50, suhe 6.50—7.50, mrtve vage 10.60—12 din kg.

Živinska krma

V Mariboru se prodaja sladko seno po 40—45 din za 100 kg, kislo seno pa po 40 din. — V Zagrebu je detelja po 65—85 din, otava po 60—70, seno 50—65, slama za krmo 35—55 din za 100 kg.

Volna in kože

Neoprana ovčja volna je po 22—26 din, oprana po 32—36 din. — Sirove goveje kože so po 10 do 13 din, telečje po 11—14, svinjske po 12 din kg.

Mariborski trg

Na mariborski trg 22. januarja so pripeljali 138 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 15—16 din, slanina 12—14 din. — Kmetje so pripeljali šest voz sena po 30—44 din ter dva otave 40, deset voz krompirja 0.75—1.50 din in 207 vreč čebule po 1.50—3 din. Cesen 3—6 din, zelje 0.50—4, kislota 5 din, repa 0.25, kislota 2 din, karfijola 1—8, hren 7—8, endivija 0.50—2, motovlec 1 din, radič 1, špinacija (1 kg) 10—12 din, koleraba 0.50—1.50, redkev 0.25 din. — Jabolka 4—5 din, hruške 6—8, suhe slive 10—14, cell orehi 6, luščeni 20. — Na trgu je bilo osem vreč pšenice po 1.75—2 din, devet rži 1.50—1.75, osem ječmena 1.50, 13 koruze 1—1.50, devet ovsu 0.75 do 1.25 din, osem prosa 1.50—1.75, deset ajde 1—1.25, osem prosnega pšena 3.50—4, šest ajdovega pšena 4.50, 14 fižola 1.50—2.50. — Mleko 1.50—2, smetana 10, sirovo maslo 24, čajno 28 do 32, domači sir 10, jajca 1—1.25. — Prinesli so 253 kokoši 18—25 din, 584 piščancev 20—60, tri gosi 40, 13 puranov 35—55 din, osem rac 15—18, 20 domačih zajcev 5—20.

Razgovori z našimi narečniki

Vprašanja in odgovori

Hranilnica si je naknadno zaračunala višje obresti. I. V. L. Hranilnici ste plačali obresti do 10. novembra 1936 po 4.5%. Sodišče vam ni priznalo zaščite, nakar ste plačali hranilnici znesek 2000 din na račun obresti za čas po 10. novembra 1936 naprej in prebitek na glavnic. Hranilnica pa je omenjeni znesek porabila za kritje povišanih obresti od 4.5% na osem odstotkov, in sicer za nazaj od leta 1934. Vprašate, ali je hranilnica upravičena zaračunati vam toliko povišane obresti in celo za nazaj. — Ako je bila že ob najetju posojila dogovorjena 8% obrestna mera ter je hranilnica sprejemala 4.5% obrestle na račun, odnosno dokler sodišče ne odloči, ali vam pritiče zaščita ali ne, tedaj sme naknadno izterjati, odnosno si zaračunati prvotno dogovorjene obresti. — Ako ste uživali zaščito po kateri izmed uredb pred 26. septembrom 1936, in ste jo izgubili šele z zadnjo uredbo, potem vam hranilnica za dobo, dokler vam je zaščita pritikala, ni upravičena naknadno računati višje obresti, ako ste jih takrat v redu in brez ugovora ali kakega pridržka od strani hranilnice, plačali. — Ako so bile sprva dogovorjene nižje obresti, vam hranilnica brez zadevnega dogovora ne sme naknadno za nazaj računati višje obresti, lahko pa seve "a naprej. — Ako hranilnica ob sprejemu zneska 2000 din ni ugovarjala Vaši izrecni volji, da plačate s tem obresti, zapadle po 10. novembra 1936, in del glavnice, potem ne sme samolastno porabiti ta znesek za plačilo povišanih obresti od leta 1934 naprej.

Smela pa bi od Vas izterjati (eventuelno s tožbo) plačilo povišanih obresti za nazaj, v kolikor ji ta pravica po gornjem pojasnilu pritiče in niso obresti že zastarane (zastarajo v treh letih).

Služba na domači železniški postaji. A. H. na M. v. Prošnjo za tako službo naslovite na načelnika postaje in jo kolkujte z 10 din. Posebnih dokumentov ni treba, marveč zadošča le, da ste pismen. Ako prošnjo pošljete ravateljstvu državnih železnic v Ljubljano, jo bo odstopila načelniku postaje, na kateri bi radi služili, da jo upošteva o priliki, ko se kako mesto izprazni, odnosno nastane potreba najeti novega delavca.

Lastnemu zakupniku plačani stroški in zaščita. J. M. v K. Leta 1927 ste kupili gozd, pri čemur sta se prodajalca zavezala v štirih tednih oskrbeti zbris vseh zemljiškoknjižnih bremen na tem gozdu. Prodajalca pa zbrisa nista oskrbela, vključila sta se celo še dva nadaljna upnika, vsled česar ste potom notarja tožili prodajalca na zbris vseh bremen. Prodajalca sta bila obsojena po tožbenem zahtevku ter bi morala plačati tudi stroške Vašega zastopnika. Teh stroškov pa nista plačala, vsled česar jih je zahteval notar od Vas in ste jih Vi plačali notarju marca 1933. Vprašate, ali uživata prodajalca — Vaša dolžnika res zaščito glede teh stroškov. — Ako so navedeni pravdni stroški nastali pred 20. aprilom 1932, pritiče dolžnikoma zaščita, ako so podani ostali pogoji in nista v boljšem gnotnem položaju nego Vi. Ni namreč merodajno, kdaj ste Vi plačali stroške svojemu zastopniku, marveč je obveza prodajalcev, plačati vam zadevne stroške, nastala že ob pravomočnosti sodbe.